

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 11 oktober 2018

Mål nr

T 5152-17

PARTER

Klagande

TM

Ombud: Advokat HK

Motpart

PRA Group Sverige AB , 556189-4493

753 83 Uppsala

Ombud: HD

Ombud: Advokat FE

SAKEN

Fordran

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2017-10-12 i mål T 10026-16

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar hovrättens dom i huvudsaken och förpliktar PRA Group Sverige AB att till TM betala 59 877 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen på

- a) 11 944 kr från den 23 mars 2015,
- b) 10 686 kr från den 24 april 2015,
- c) 10 085 kr från den 25 maj 2015,
- d) 10 088 kr från den 1 juli 2015,
- e) 1 807 kr från den 23 juli 2015,
- f) 4 734 kr från den 25 augusti 2015,
- g) 8 353 kr från den 25 september 2015, och på
- h) 2 180 kr från den 23 oktober 2015.

Högsta domstolen ändrar hovrättens dom också i fråga om rättegångskostnader och befriar TM från skyldigheten att ersätta PRA Group Sverige AB för rättegångskostnad där samt förpliktar PRA Group Sverige AB att ersätta TM för rättegångskostnad i tingsrätten med 2 800 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 26 oktober 2016 och i Högsta domstolen med 34 375 kr avseende ombudsarvode jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

TM har yrkat att Högsta domstolen ska bifalla hans talan vid tingsrätten om återbetalning av utmäta medel och undanröja hans skyldighet att ersätta PRA för dess rättegångskostnad.

PRA har motsatt sig ändring av hovrättens dom.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

Högsta domstolen har meddelat det prövningstillstånd som framgår av punkten 4.

DOMSKÄL

Bakgrund

1. Genom ett utslag i april 1991 förpliktades TM att till Nevi Finans AB betala 28 344 kr jämte ränta och kostnader. I juni 2014 ansökte Aktiv Kapital Portfolio AS, som förvärvat fordran, om verkställighet av utslaget. Fordran har därefter överlåtits till PRA. Under verkställigheten invände TM att fordran var preskriberad.
2. Kronofogdemyndigheten bedömde att preskriptionen hade avbrutits och att fordran därmed inte var preskriberad. Tingsrätten fann att fordran var preskriberad och att det därmed förelåg hinder mot verkställighet. Under den tid ärendet prövades skedde vid åtta tillfällen utmätning i TMs lön. Ett belopp om sammanlagt 58 677 kr har utbetalats till PRA. Besluten om utbetalning har fått laga kraft.
3. Sedan PRA motsatt sig återbetalning ansökte TM om betalningsföreläggande. Både tingsrätten, dit målet lämnades efter bestridande, och hovrätten fann att PRA:s fordran var preskriberad. Tingsrätten fann att TM

hade rätt att återfå de utbetalda beloppen medan hovrätten har gjort bedömningen att TM inte hade någon rätt till återbetalning. Hans talan har därför ogillats av hovrätten.

4. Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd med utgångspunkt i domstolarnas bedömning att fordran är preskriberad.

Preskriptionslagen

5. I fråga om preskription av fordringar gäller preskriptionslagen (1981:130) i den mån inte annat följer av vad som är särskilt föreskrivet (1 §). En fordran preskriberas tio år efter tillkomsten. Preskriptionstiden är tre år för konsumentfordringar. (Se 2 §.)

6. I 5 § 1–3 finns bestämmelser om preskriptionsavbrott. Enligt första punkten avbryts preskription genom att gäldenären utfäster betalning, erlägger ränta eller amortering eller erkänner fordringen på annat sätt gentemot borgenären. Enligt andra punkten sker preskriptionsavbrott genom att gäldenären får ett skriftligt krav eller en skriftlig erinran om fordringen från borgenären. I tredje punkten finns föreskrifter om preskriptionsavbrott genom att talan väcks eller att fordringen annars åberopas vid domstol m.m.

7. Vad som utgör ett preskriptionsavbrytande erkännande från gäldenärens sida enligt 5 § 1 avgörs enligt allmänna principer för tolkning av rättshandlingar. Det innebär att borgenärens befogade tillit får betydelse. Att gäldenären betalar en fordran under protest eller under villkor, eller gör en villkorad utfästelse om betalning, kan därmed som utgångspunkt inte tilläggas preskriptionsavbrytande verkan som ett erkännande.

8. När preskription avbryts genom erkännande, krav eller erinran löper en ny preskriptionstid från dagen för avbrottet (6 §). Under förutsättning att preskriptionsavbrott sker fortlöpande kan en fordran göras gällande utan någon begränsning i tid.

9. Innebörden av preskription är att borgenären förlorar rätten att kräva ut sin fordran. Borgenären kan inte utverka dom eller annat rättsligt avgörande rörande fordringen; inte heller kan verkställighet ske genom exekutiv myndighet. Preskriptionen innebär emellertid inte att fordringen helt utsläcks. Fordringen som sådan finns alltså kvar, men utan att vara rättsligt indrivningsbar. Det brukar uttryckas som att fordringen är endast "naturlig". En preskriberad fordran kan under vissa förutsättningar användas till kvittning. Preskriptionen inskränker inte heller borgenärens rätt att ta ut sin fordran ur egendom i vilken han har panträtt eller retentionsrätt. (Se 8, 10 och 11 §§.)

Återuppväckande av en preskriberad fordran

10. En preskriberad fordran kan återuppväckas. Om så sker får det till konsekvens att borgenären på nytt kan framställa krav med rättslig verkan. Vid bedömningen av om en fordran har återuppväckts måste utgångspunkten vara att en gäldenär typiskt sett inte har något intresse av att åter bli betalningsskyldig. Det finns därför skäl att ställa tämligen höga krav på vad som ska anses skapa en befogad tillit hos borgenären om att gäldenären har önskat erkänna fordran trots att preskription inträtt.

11. I situationer där gäldenären är konsument eller bostadshyresgäst har det vidare krävts att gäldenären på ett otvetydigt sätt har åtagit sig att betala fordringen trots vetskap om att fordringen är preskriberad eller att det framgår att gäldenären, oavsett hur det förhåller sig med frågan om preskription, var villig att åta sig betalningsskyldighet, något som borgenären ska bevisa (NJA 2002 s. 358 och NJA 2004 s. 499).

12. Om gäldenären betalar en preskriberad fordran, har det i olika sammanhang uttalats att betalningen inte kan återkrävas (se t.ex. prop. 1979/80:119 s. 13 och 72). Betalningen anses nämligen skapa en befogad tillit hos borgenären om att gäldenären därigenom erkänner fordringen.

13. Detta gäller emellertid inte utan undantag. Om gäldenären erlägger betalning under protest eller under villkor ger detta inte borgenären grund för befogad tillit om att betalningen är ett sådant erkännande som återuppväcker den preskriberade fordringen. Det saknar då betydelse om protesten eller villkoret tar sikte på preskription eller innefattar någon annan invändning mot betalningsskyldighet.

14. När betalning har skett genom ett exekutivt förfarande bör bedömningen ske med samma utgångspunkter. Betalningen i sig grundar då inte någon befogad tillit hos borgenären om att gäldenären har önskat erkänna fordran trots att preskription inträtt. Fordran kan i dessa fall inte sägas ha återuppväckts, trots att betalning skett.

15. Om betalning sker under sådana förhållanden som nu har behandlats (se p. 13 och 14) har gäldenären rätt till återbetalning av det erlagda beloppet.

Bedömningen i detta fall

16. Betalningen av PRA:s fordran har skett genom verkställighet av utmätning i TMs lön. Verkställigheten har inte återuppväckt fordran. TM har därför rätt att kräva betalningen åter från PRA.

17. Hovrättens dom ska därmed ändras.

18. Vad TM yrkat i ersättning för rättegångskostnad i Högsta domstolen är skäligt.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Gudmund Toijer, Ann-Christine Lindeblad, Johnny Herre, Ingemar Persson (referent) och Lars Edlund
Föredragande justitiesekreterare: Malin Hjalmarson